

Marek Florek

Nowe materiały z odkryć przypadkowych i tzw. znaleziska luźne z terenu województwa tarnobrzckiego

W kilku kolejnych tomach „Materiałów i Sprawozdań Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego”¹, także innych wydawnictwach², publikowane były materiały z odkryć przypadkowych i kolekcji pozamuzealnych pochodzące z terenu województwa tarnobrzckiego. Niniejszym przedstawiamy kolejne materiały, które zostały przekazane bądź tylko udostępnione do opracowania Konserwatorowi Zabytków Archeologicznych w Tarnobrzegu w ciągu ostatnich 3 lat. Jedynie dla części tych znalezisk posiadamy bliższe informacje o miejscu i warunkach ich odkrycia, co znacznie obniża ich wartość poznawczą. Tym niemniej wydają się one na tyle interesujące, by je opublikować, tym bardziej że część tych zabytków nadal pozostaje poza zbiorami muzealnymi, co praktycznie czyni je niedostępnymi dla badaczy.

1. Siekierka krzemienista (tabl. I, a)

miejsce znalezienia — Malice Kościelne, gm. Lipnik, pole na wprost Ośrodka Zdrowia (stan. 37, AZP 87-71/268);

surowiec — krzemień świeciechowski;

wymiary — szerokość ostrza — 45 mm, długość — 145 mm, szerokość obucha — 15 mm, grubość obucha — 15 mm, maksymalna grubość — 40 mm;

opis — siekierka czworosieczna, o prawie równoległych ściankach bocznych, częściowo gładzona (ścianka przednia do ok. 2/3 wysokości, ścianka tylna i boki tylko przy ostrzu), obuch płaszczynowy, bardzo nachylony, uformowany odbiciami, ostrze łagodnie łukowate, nieznacznie uszkodzone;

chronologia, przynależność kulturowa — kultura pucharów lejkowatych;

miejsce przechowywania — Szkoła Podstawowa w Malicach Kościelnych.

2. Siekierka krzemienista (tabl. I, b)

miejsce znalezienia — Opatów, gm. loco³;

surowiec — krzemień pasiasty;

wymiary — szerokość ostrza — 41 mm, długość — 95 mm, szerokość obucha — 16 mm, grubość obucha — 5 mm, maksymalna grubość — 12 mm;

opis — płaska siekierka czworosieczna z wąskim, zaokrąglonym obuchem i płaskim ostrzem, gładzona w całości, ostrze i część przyobuchowa nieznacznie uszkodzone;

chronologia, przynależność kulturowa — późny neolit, kultura amfor kulistych;

miejsce przechowywania — zbiory prywatne S. Kwiatkowskiego z Opatowa.

3. Dłutko krzemienne (tabl. I, c)

miejsce znalezienia — okolice Nikisiałki Malej, gm. Opatów;

surowiec — krzemień pasiasty;

wymiary — długość — 93 mm, maksymalna szerokość — 22 mm, maksymalna grubość — 17 mm;

opis — dłutko o przekroju zbliżonym do prostokątnego, z lekko wypukłymi ściankami czołowymi, szlifowanymi w całości, ściankami bocznymi prawie równoległymi, formowanymi łusaniem i częściowo szlifowanymi, z płaszczynowy obuchem; ostrze uszkodzone;

chronologia, przynależność kulturowa — późny neolit, kultura amfor kulistych;

miejsce przechowywania — zbiory prywatne H. Dulnego z Opatowa.

4. Dłutko krzemienne (tabl. I, d)

miejsce znalezienia — okolice Nikisiałki Malej, gm. Opatów;

surowiec — krzemień pasiasty;

wymiary — długość — 72 mm, maksymalna szerokość — 17 mm, maksymalna grubość — 11 mm;

opis — dłutko o przekroju zbliżonym do prostokątnego, z lekko wypukłymi ściankami czołowymi, szlifowanymi w całości, ściankami bocznymi prawie równoległymi, formowanymi łusaniem i płaszczynowy obuchem; ostrze uszkodzone;

chronologia, przynależność kulturowa — późny neolit, kultura amfor kulistych;

miejsce przechowywania — zbiory prywatne H. Dulnego z Opatowa.

5. Rdzeń krzemienisty (tabl. I, e)

miejsce znalezienia — okolice Klimontowa, gm. loco;

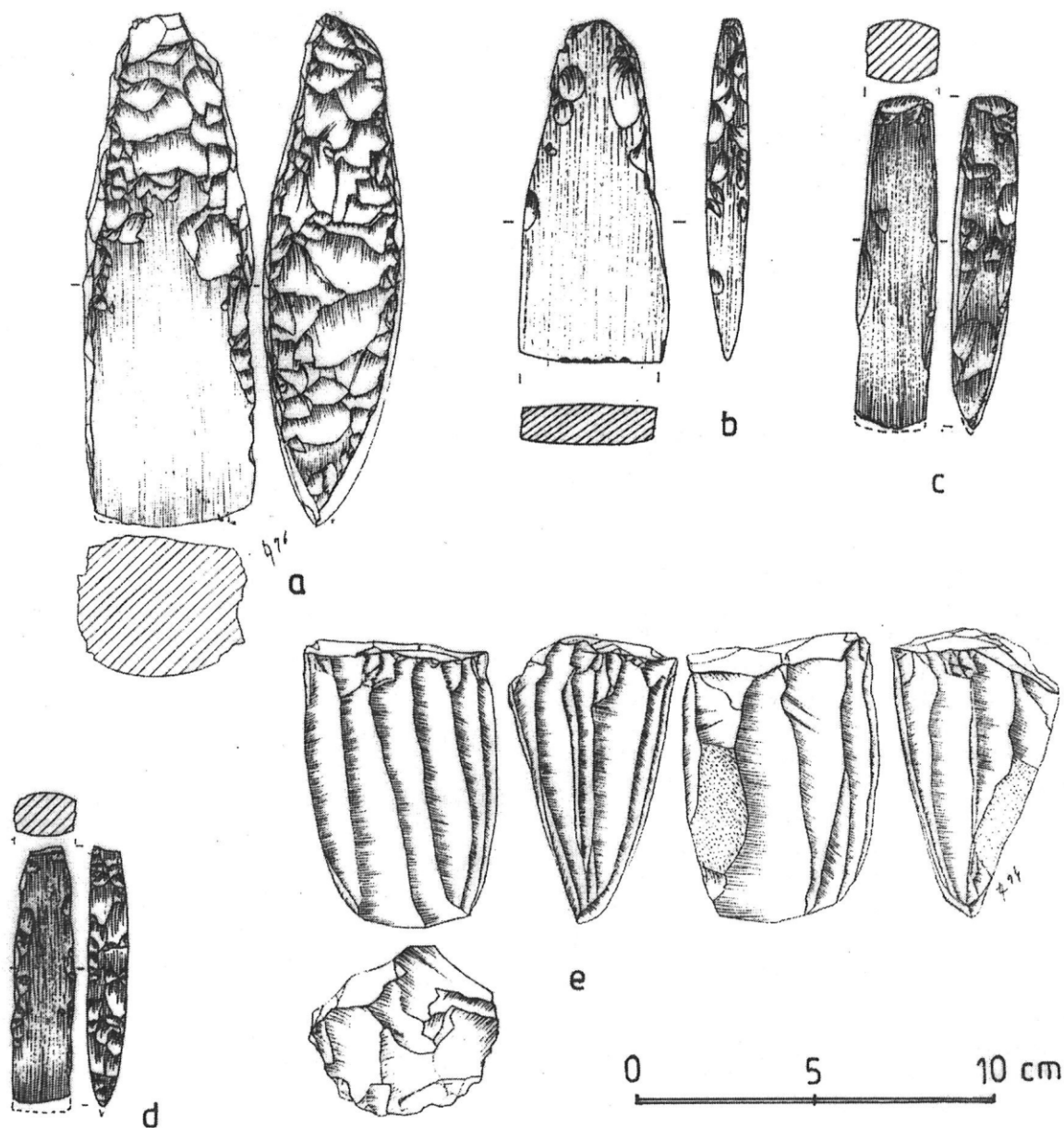
surowiec — krzemień czekoladowy;

wymiary — długość — 80 mm, maksymalna szerokość odtępni — 53 mm;

¹ M. Florek 1992 1993 1995; J. Libera 1994a, 1994b.

² B. Bargiel, M. Florek 1990; B. Bargiel, J. Libera 1990; J. Libera 1990.

³ Zabytek wydłubano z muru otaczającego klasztor bernardynów w Opatowie.

Tabl. I: a — Malice Kościelne gm. Opatów, stan.37; b — Opatów, gm. Opatów; c, d — Nikisiałka Mała — okolicę, gm. Opatów; e — Klimontów — okolicę, gm. Klimontów;
 a — krzemień świciechowski, b-d — krzemień pasiasty, e — krzemień czekoladowy
 Taf. I: a — Malice Kościelne, Gem. Opatów (Fundstelle 37); b — Opatów, Gem. Opatów; c, d — Nikisiałka Mała — Umgebung, Gem. Opatów; e — Klimontów — Umgebung, Gem. Klimontów;
 a — Świciechów-Silex; b — gebänderter Silex; c — schokoladenfarbiger Silex
 Табл. I: a — Малице Косцьельнэ гм. Опатув, пам. 37; b — Опатув, гм. Опатув; c, d — Никисялка Мала — околицы, гм. Опатув; e — Климонтув — околицы, гм. Климонтув;
 a — свецеховський кремень, b-d — полосатый кремень, e — шеколадный кремень

opis — rdzeń wiórowy, jednopiętowy, podstożkowy, o pięcie uformowanej i prawie dookołnej odłupni;

chronologia, przynależność kulturowa — neolit środkowy, kultury tzw. cyklu lendzielsko-polgarskiego lub kultura wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej;

miejsce przechowywania — Liceum Ogólnokształcące w Klimontowie.

6. Toporek kamienny (tabl. II, a)

miejsce znalezienia — okolice Nikisiałki Małej, gm. Opatów;

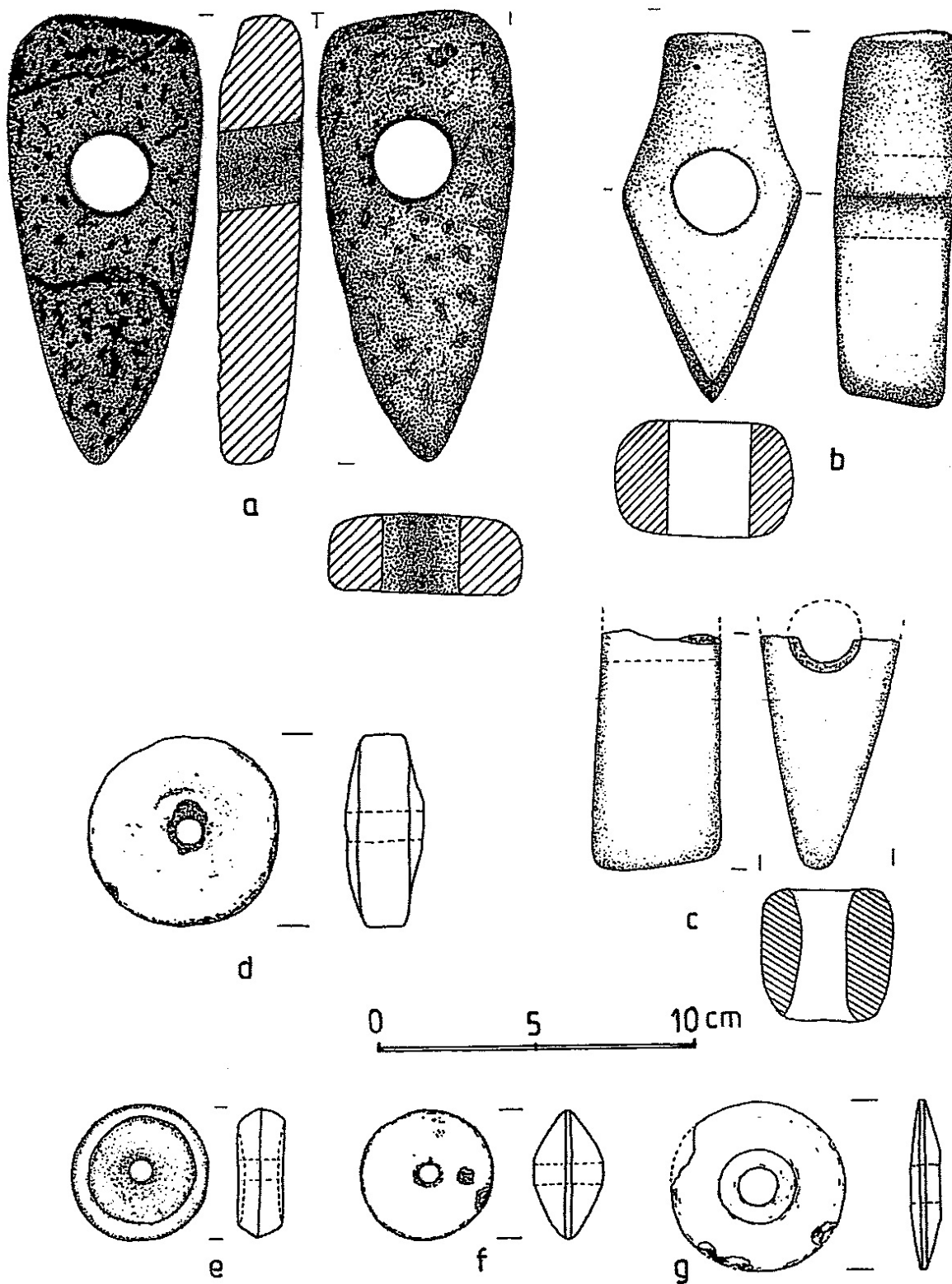
surowiec — skała krystaliczna warstwowana (rodzaj łupku?);

wymiary — długość — 142 mm, maksymalna szerokość — 61 mm, grubość w części środkowej — 26 mm, średnica otworu — 25 mm;

opis — toporek ze skały krystalicznej warstwowanej, o bardzo zwietrzałych powierzchniach, w obrysie zbliżony do trójkąta, z asymetrycznym płaszczyznowym obuchem i nieznacznie ściętym ostrzem, ze skośnie wywierconym otworem, umieszczonym na ok. 2/3 wysokości okazu, powierzchnie nieszlifowane, z zachowaną naturalną strukturą skały;

chronologia, przynależność kulturowa — wczesny-środkowy neolit, kultura ceramiki wstęgowej rytej lub tzw. kultury cyklu lendzielsko-polgarskiego;

miejsce przechowywania — zbiory prywatne H. Dulnego z Opatowa.

Tabl. II: a, e — Nikisiałka Mała — okolice, gm. Opatów; b — Koprzywnica, gm. Koprzywnica, stan. 110; c, d, f-g — Trębanów, gm. Ćmielów, stan. 7;

a-c, g — kamień, d-f — glina

Taf. II: a, e — Nikisiałka Mała — Umgebung, Gem. Opatów; b — Koprzywnica, Gem. Koprzywnica (Fundstelle 110); c, d, f-g — Trębanów, Gem. Ćmielów (Fundstelle 7);

a-c, g — Stein; d-f — Lehm

Табл. II: а, е — Никисялка Мала — околицы, гм. Опатув; б — Конживница, гм. Конживница, пам. 110; с, d, f-g — Трэмбанув, гм. Цьмелюв, пам. 7;

а-с, g — камень, d-f — глина

7. Toporek kamienny (tabl. II, b)

miejsce znalezienia — Koprzywnica, gm. loco, stan. 110 (AZP 91-72/317);

surowiec — skała drobnokrystaliczna (piaskowiec drobnokrystaliczny);

wymiary — długość — 115 mm, szerokość ostrza — 32 mm, maksymalna grubość — 36 mm, szerokość — 56 mm, średnica obucha — 32 mm, średnica otworu — 26 mm;

opis — toporek pięcioboczny, w przekroju podłużnym zbliżony do prostokąta, obuch płaski, w przekroju okrągły, ostrze płaskie, nieznacznie zwisające, otwór wywiercony w najszerszej części, w połowie wysokości okazu;

chronologia, przynależność kulturowa — późny neolit, kultura ceramiki sznurowej;

miejsce przechowywania — zbiory prywatne W. Siweckiego z Koprzywnicy.

8. Fragment toporka kamiennego (tabl. II, c)

miejsce znalezienia — Trębanów, gm. Ćmielów, stan. 7⁴ (AZP 86-71/16);

surowiec — piaskowiec;

wymiary — szerokość ostrza — 41 mm, szerokość na wysokości otworu — 43 mm, grubość — 39 mm, średnica otworu — 14-24 mm;

opis — fragment zapewne dość smukłego toporka pięciobocznego, ścianki boczne nieznacznie rozszerzające się od otworu w kierunku ostrza, ostrze lekko łukowate, otwór wiercony z dwóch stron, o nierównej średnicy;

chronologia, przynależność kulturowa — środkowy neolit — wczesny okres epoki brązu;

miejsce przechowywania — Muzeum Okręgowe w Sandomierzu.

9. Przęslik (tabl. II, d)

miejsce znalezienia — Trębanów, gm. Ćmielów, stan. 7⁵ (AZP 86-71/16);

surowiec — glina;

wymiary — średnica — 60 mm, maksymalna grubość — 25 mm, grubość na obwodzie — 11 mm, średnica otworu — 9 mm;

opis — przęslik w kształcie dość grubego krążka o lekko wypukłych płaszczyznach ścianek, wykonany z tłustej gliny z niewielką ilością domieszki organicznej;

chronologia, przynależność kulturowa — neolit;

miejsce przechowywania — Muzeum Okręgowe w Sandomierzu.

10. Przęslik (tabl. II, e)

miejsce znalezienia — okolice Nikisiałki Małej, gm. Opatów;

surowiec — glina;

wymiary — średnica — 42 mm, maksymalna grubość — 14 mm, grubość w części środkowej — 10 mm, średnica otworu — 7 mm;

opis — przęslik w przekroju poprzecznym w kształcie dwu płaskich trapezów złączonych podstawami, płaszczyzny ścianek zakłęsnięte do wewnątrz, wykonany z tłustej gliny z niewielką ilością drobnego piasku;

chronologia, przynależność kulturowa — neolit?;

miejsce przechowywania — zbiory prywatne H. Dulnego z Opatowa.

11. Przęslik (tabl. II, f)

miejsce znalezienia — Trębanów, gm. Ćmielów, stan. 7⁶ (AZP 86-71/16);

surowiec — glina;

wymiary — średnica — 41 mm, grubość — 22 mm, średnica otworu — 7 mm;

opis — przęslik w kształcie dwu ściętych stożków złączonych podstawami, glina z bardzo drobną domieszką piasku i ograniczającą

chronologia, przynależność kulturowa — neolit?;

miejsce przechowywania — Muzeum Okręgowe w Sandomierzu.

12. Przęslik (?) (tabl. II, g)

miejsce znalezienia — Trębanów, gm. Ćmielów, stan. 7⁷ (AZP 86-71/16);

surowiec — kamień (rodzaj piaskowca drobnokrystalicznego);

wymiary — średnica — 54 mm, maksymalna grubość — 9 mm, grubość na obwodzie — 1,6 mm, średnica otworu — 12 mm;

opis — przęslik toczony na tokarce, w kształcie dwu bardzo płaskich, nierównej wysokości, ściętych stożków złączonych podstawami, na obwodzie wtórne wyszczerbienia;

chronologia, przynależność kulturowa — późne średniowiecze — okres nowożytny;

miejsce przechowywania — Muzeum Okręgowe w Sandomierzu.

13. Naramiennik (bransoleta) (tabl. III, a)

miejsce znalezienia — Jasice, gm. Ożarów⁸

surowiec — brąz;

wymiary — średnica — 110-120 mm, średnica tarczek — 6 mm, grubość drutu — 8-9 mm;

opis — naramiennik wykonany z drutu o przekroju okrągłym, końcami sklepanymi czworokątnie i zwiniętymi w spirale tarczki, zdobiony ornamentem składającym się z grup układowych bądź prostopadłych nacinanych kresek;

chronologia i przynależność kulturowa — starszy-środkowy okres epoki brązu (BrB1 - HaA1), kultura trzciniecka bądź lużycka;

miejsce przechowywania — zbiory prywatne S. Kwiatkowskiego z Opatowa.

14. Fragment kubka (czerpaka) (tabl. III, b)

miejsce znalezienia — Trębanów, gm. Ćmielów, stan. 7⁹ (AZP 86-71/16);

surowiec — glina;

wymiary — średnica wylewu — ok. 120 mm, średnica brzośca — 127 mm, grubość ścianek — 5 mm, szerokość ucha — 20 mm;

opis — fragment profilowanego kubka (czerpaka) z uchem taśmowatym wystającym ponad brzeg naczynia, powierzchnia zewnętrzna barwy jasnobrązowej, wyświecona, powierzchnia wewnętrzna brązowa, matowa, glina z domieszką drobnego piasku;

chronologia, przynależność kulturowa — grupa tarnobrzeska kultury lużyckiej;

miejsce przechowywania — Muzeum Okręgowe w Sandomierzu.

15. Fragment naczynia — ucho (tabl. III, c)

miejsce znalezienia — Trębanów, gm. Ćmielów, stan. 7¹⁰ (AZP 86-71/16);

surowiec — glina;

⁴ Zabytek znaleziony na terenie stanowiska Trębanów 7, odkrytego przez K. Kowalskiego w czasie badań powierzchniowych przed 1975 r. K. Kowalski 1975, s. 479-480), weryfikowanego następnie w czasie AZP w roku 1996.

⁵ Por. przypis 4.

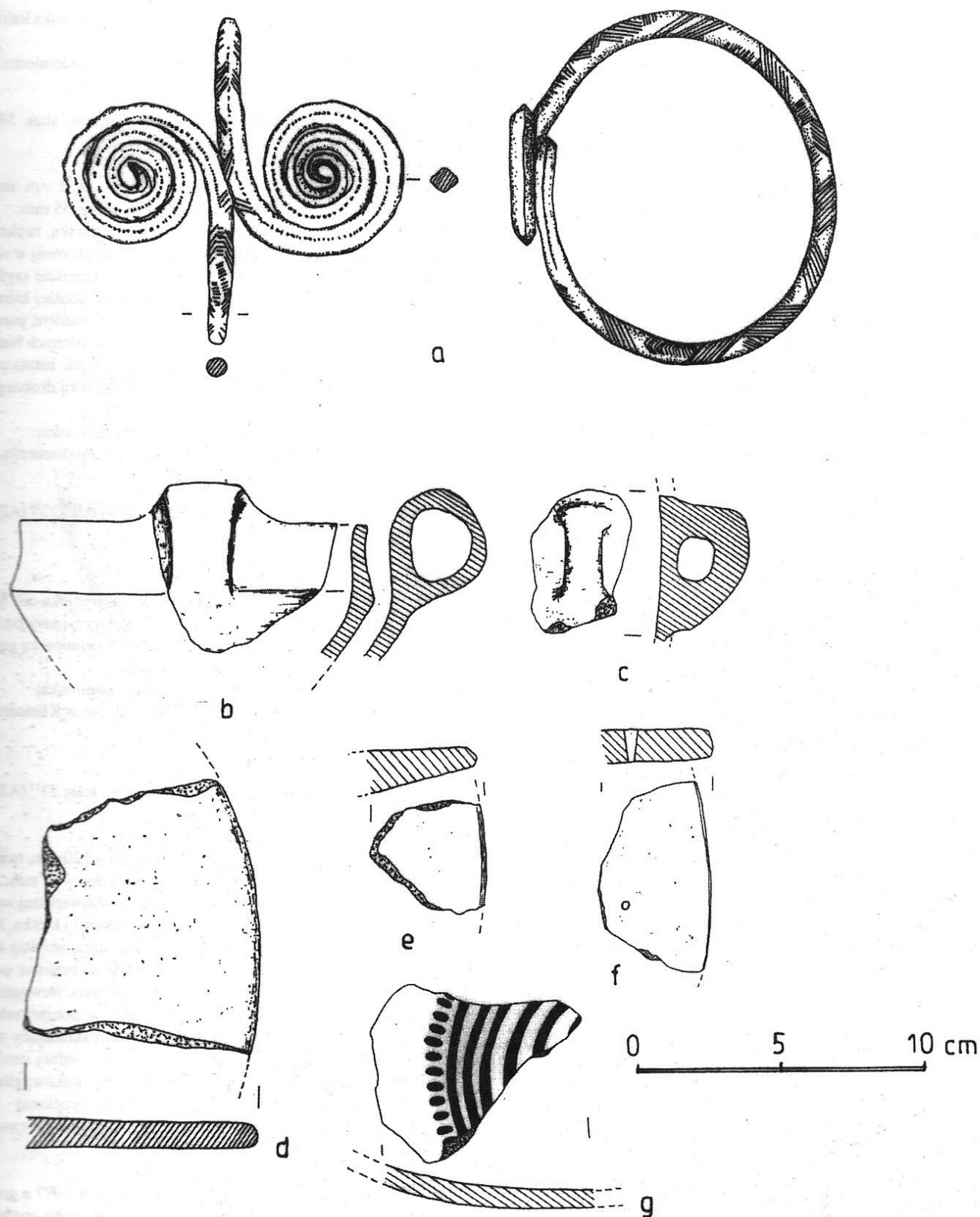
⁶ Por. przypis 4.

⁷ Por. przypis 4.

⁸ Zabytek znaleziony na terenie składnicy złomu(!).

⁹ Por. przypis 4.

¹⁰ Por. przypis 4.

Tabl. III: a — Jasice, gm. Ożarów; b-g — Trębanów, gm. Ćmielów, stan. 7;

a — brąz, b-g — glina

Taf. III: a — Jasice, Gem. Ożarów; b-g — Trębanów, Gem. Ćmielów (Fundstelle 7);

a — Bronze; b-g — Lehm

Табл. III: а — Ясице, гм. Ожарув; б-г — Трэмбанув, гм. Цьмелюв, пам. 7;

а — бронза, б-г — глина

wymiary — grubość ucha — 13 mm, grubość ścianki naczynia — ok. 6 mm;
 opis — fragment brzuśca naczynia z grubym, wałeczkowatym uchem, glina z domieszką drobnziarnistego piasku;
 chronologia, przynależność kulturowa — grupa tarnobrzeska kultury lużyckiej;
 miejsce przechowywania — Muzeum Okręgowe w Sandomierzu.

16. Fragment talerza — placka (tabl. III, d)
 miejsce znalezienia — Trębanów, gm. Ćmielów, stan. 7¹¹ (AZP 86-71/16);
 surowiec — glina;
 wymiary — średnica całego talerza — ok. 280-300 mm, grubość — 10 mm;
 opis — fragment płaskiego talerza — placka, obie powierzchnie gładkie, wyświecone, barwy jasnobrązowej, brzeg zaokrąglony, glina z domieszką tłuczni i piasku;
 chronologia, przynależność kulturowa — grupa tarnobrzeska kultury lużyckiej;
 miejsce przechowywania — Muzeum Okręgowe w Sandomierzu.

17. Fragment talerza — placka (tabl. III, e)
 miejsce znalezienia — Trębanów, gm. Ćmielów, stan. 7¹² (AZP 86-71/16);
 surowiec — glina;
 wymiary — średnica — ok. 400 mm (?), grubość — 8-15 mm;
 opis — niewielki fragment talerza — placka o przekroju zwężającym się od środka w kierunku brzegów, brzeg obustronnie ukośnie ścięty, powierzchnie gładkie, barwy szarobrązowej, glina z domieszką drobnego tłuczni i piasku;
 chronologia, przynależność kulturowa — grupa tarnobrzeska kultury lużyckiej;
 miejsce przechowywania — Muzeum Okręgowe w Sandomierzu.

18. Fragment talerza — placka (tabl. III, f)
 miejsce znalezienia — Trębanów, gm. Ćmielów, stan. 7¹³ (AZP 86-71/16);
 surowiec — glina;
 wymiary — średnica — ok. 450 mm, grubość — 11 mm;
 opis — fragment płaskiego talerza — placka z małymi, rzadko rozmieszczonymi otworkami, brzeg nieznacznie zaokrąglony, powierzchnie gładkie, barwy jasnobrązowej, glina z domieszką tłuczni, wokół większych ziaren domieszki drobne spękania;
 chronologia, przynależność kulturowa — grupa tarnobrzeska kultury lużyckiej;
 miejsce przechowywania — Muzeum Okręgowe w Sandomierzu.

19. Fragment misy (tabl. III, g)
 miejsce znalezienia — Trębanów, gm. Ćmielów, stan. 7¹⁴ (AZP 86-71/16);
 surowiec — glina;
 wymiary — grubość ścianek — 6-7 mm;
 opis — fragment dna misy, zapewne tzw. „zbydniowskiej”, powierzchnia zewnętrzna gładka, wyświecona, barwy czarnej, zdobiona ornamentem rytych płaskich żłobków tworzących koncentryczne okręgi, na zewnątrz których okrąg z owalnych płytkich dołków, powierzchnia wewnętrzna gładka, matowa, barwy ciemnobrązowej;

¹¹ Por. przypis 4.

¹² Por. przypis 4.

¹³ Por. przypis 4.

¹⁴ Por. przypis 4.

chronologia, przynależność kulturowa — grupa tarnobrzeska kultury lużyckiej;

miejsce przechowywania — Muzeum Okręgowe w Sandomierzu.

20. Kubek (tabl. IV, a)

miejsce znalezienia — Krzczonowice, gm. Ćmielów, stan. 51¹⁵ (AZP 86-71/13);

surowiec — glina;

wymiary — wysokość — 87 mm, średnica wylewu — 52 mm, największa średnica brzuśca — 68 mm, średnica dna — 35 mm;

opis — smukły kubek z wysoką lekko rozchyloną szyjką, zaokrąglonym brzuścem o największej wydłutości umieszczonej w ok. 1/3 wysokości naczynia i taśmowatym uchem; przejście szyjki w brzusiec podkreślone nieznacznym uskokiem, poniżej którego dwa rzędy ukośnych nacinanych kresek (ornament pseudosnurowy), pierwotnie prawdopodobnie wypełnionych białą masą; powierzchnia zewnętrzna czarna, błyszcząca, łuszcząca się, wewnętrzna czarnobrunatna; glina z domieszką drobnego tłuczni, wypał słaby;

chronologia, przynależność kulturowa — kultura pomorska;

miejsce przechowywania — Muzeum Okręgowe w Sandomierzu.

21. Fragment naczynia (tabl. IV, b)

miejsce znalezienia — Klimontów, gm. Klimontów, stan. 22¹⁶ (AZP 90-71/379);

surowiec — glina;

wymiary — średnica — ok. 100 mm;

opis — fragment dużej czarki lub kubka w formie wycinka ok. 3/4 kuli, krawędź wylewu ukośnie ścięta do wewnątrz, powierzchnia chropowata, barwy jasnobrązowej, glina z domieszką grubziarnistego tłuczni, wypał dość dobry;

chronologia, przynależność kulturowa — kultura pomorska;

miejsce przechowywania — Liceum Ogólnokształcące w Klimontowie.

22. Naczynie (dzbanek) (tabl. IV, c)

miejsce znalezienia — Klimontów, gm. Klimontów, stan. 23¹⁷ (AZP 90-71/380);

surowiec — glina;

wymiary — wysokość — 125 mm, średnica wylewu — 120 mm, maksymalna średnica brzuśca — 145 mm, średnica dna — 81 mm;

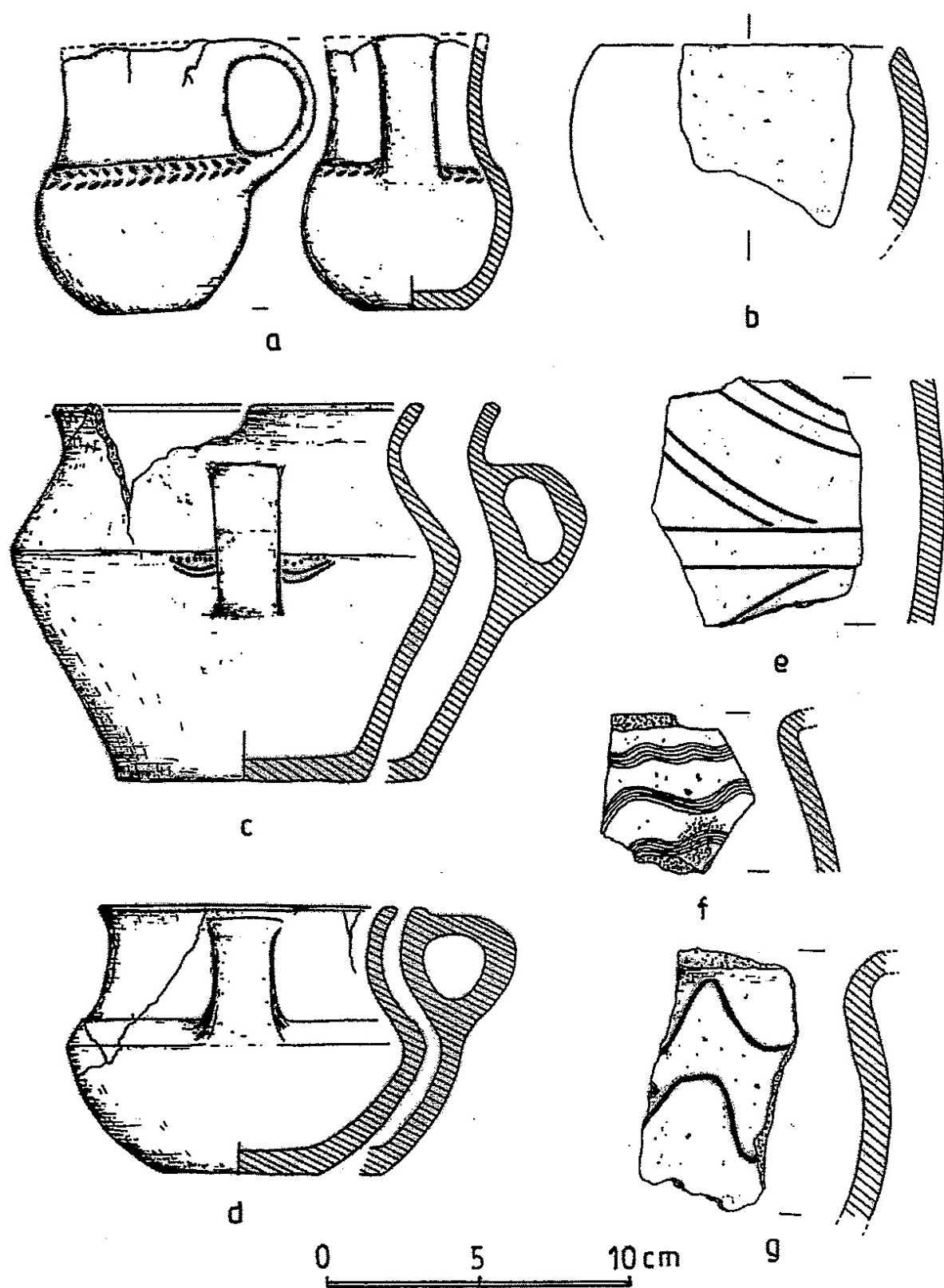
opis — naczynie z ostro profilowanym brzuścem o największej wydłutości umieszczonej nieco powyżej 1/2 wysokości i krótką, leżącą rozchyloną szyjką; krawędź wylewu ścięta ukośnie na zewnątrz, jedno taśmowate ucho umieszczone na brzuscu; powierzchnia zewnętrzna czarna, gładka, wyświecona, wewnętrzna szaroczarna, ze śladami wygładzania palcami; poniżej załamania brzuśca, po obu stronach ucha ornament składający się z rytych podwójnych łuczków powyżej których z jednej strony ucha 6, z drugiej strony 7, małych nakłuwanych dołków; glina z domieszką drobnego tłuczni i piasku, dobrze wypalona;

chronologia, przynależność kulturowa — MOPR, kultura przeworska.

¹⁵ Naczynie pochodzi z odkrytego przypadkowo w 1977 r. grobu skrzynkowego; pozostałe elementy wyposażenie grobu zostały zniszczone przez przypadkowych odkrywców.

¹⁶ Odkryte w bliżej nieokreślonych okolicznościach w latach 50-tych, być może na terenie znanego z odkryć przypadkowych, badanego sondażowo w 1959 r. przez M. Cabalską cmentarzyska ciałopalnego z grobami kultury lużyckiej i kultury pomorskiej.

¹⁷ Odkryte w bliżej nieokreślonych okolicznościach, być może na terenie znanego od końca XIX w. cmentarzyska kultury przeworskiej (Klimontów stan. 2).

Tabl. IV: a — Krzczonowice, gm. Ćmielów, stan. 51; b — Klimontów, gm. Klimontów, stan. 22; c — Klimontów, gm. Klimontów, stan. 23; d-g — Lisów, gm. Wojciechowice, stan. 22

Taf. IV: a — Krzczonowice, Gem. Ćmielów (Fundstelle 51); b — Klimontów, Gem. Klimontów (Fundstelle 22); c — Klimontów, Gem. Klimontów (Fundstelle 23); d-g — Lisów, Gem. Wojciechowice (Fundstelle 22)

Табл. IV: а — Кжчоновицы, гм. Цьмелюв, пам. 51; б — Климонтув, гм. Климонтув, пам. 22; с — Климонтув, гм. Климонтув, пам. 23; д-г — Лисув, гм. Войцеховицы, пам. 22

23. Kubek (tabl. IV d)

miejsce znalezienia — Lisów, gm. Wojciechowice, stan. 22 (AZP 87-71/268);

surowiec — glina;

wymiary — wysokość — 88 mm, średnica wylewu — 96 mm, największa średnica brzuśca — 117 mm, średnica dna — 50 mm;

opis — przysadzisty kubek z łagodnie profilowanym brzuścem o największej wydętości umieszczonej w połowie wysokości, przejście brzuśca w szyjkę podkreślone nieznacznym uskokiem, szyjka cylindryczna z lekko wywiniętą na zewnątrz krawędzią, ucho taśmowate, umieszczone nieco poniżej krawędzi wylewu; powierzchnia barwy jasnoceglastej, matowa, glina z domieszką drobnego tłucznia, wypał dobry;

chronologia, przynależność kulturowa — kultura pomorska;

miejsce przechowywania — Muzeum Okręgowe w Sandomierzu.

24. Fragment ceramiki (tabl. IV, e)

miejsce znalezienia — Lisów, gm. Wojciechowice, stan. 22 (AZP 87-71/268);

surowiec — glina;

opis — fragment dużego naczynia o bliżej nieokreślonym kształcie, zdobionego układami podwójnych lub potrójnych rytych linii poziomych i łuków, powierzchnie barwy szarobrunatnej, gładkie, matowe, glina z domieszką organiczną i drobno tłuczonych muszli, wypał dobry;

chronologia, przynależność kulturowa — wczesny neolit, kultura ceramiki wstęgowej rytej(?);

miejsce przechowywania — Muzeum Okręgowe w Sandomierzu.

25. Fragment ceramiki (tabl. IV, f)

miejsce znalezienia — Lisów, gm. Wojciechowice, stan. 22 (AZP 87-71/268);

surowiec — glina;

opis — fragment garnka esowatego, wykonanego techniką ślizgowo-taśmową i obraczanego, zdobionego ornamentem rytych pasm linii falistych wykonanych grzebieniem, powierzchnie barwy szaroczarnej, glina z domieszką piasku i drobnego tłucznia, wypał średni;

chronologia, przynależność kulturowa — wczesne średniowiecze, IX-X w.;

miejsce przechowywania — Muzeum Okręgowe w Sandomierzu.

26. Fragment ceramiki (tabl. IV, g)

miejsce znalezienia — Lisów, gm. Wojciechowice, stan. 22 (AZP 87-71/268);

surowiec — glina;

opis — fragment dużego garnka esowatego wykonanego techniką ślizgowo-taśmową i obtaczanego, zdobionego pojedynczymi głębokimi liniami falistymi, powierzchnie barwy szarobrunatnej, chropowate, z wystającymi na zewnątrz ziarnami domieszki, glina z domieszką drobno i średnioziarnistego tłucznia, wypał dobry;

chronologia, przynależność kulturowa — wczesne średniowiecze, VIII-IX w.;

miejsce przechowywania — Muzeum Okręgowe w Sandomierzu.

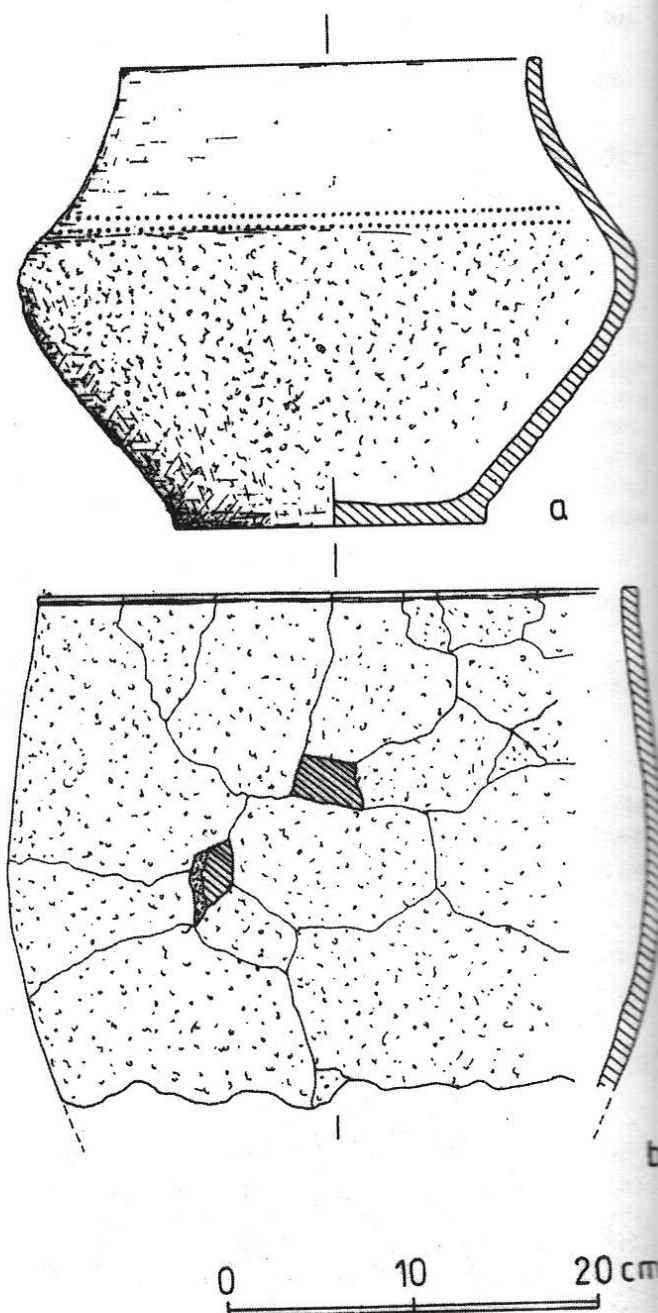
27. Popielnica (ryc. 1a)

miejsce znalezienia — Klimontów, gm. Klimontów, stan. 22¹⁸ (AZP 90-71/379);

wymiary — wysokość — 248 mm, średnica wylewu — 222 mm, największa wydętość brzuśca — 329 mm, średnica dna — 167 mm;

opis — naczynie dwustożkowate ze słabo wyodrębnioną szyjką, największa wydętość brzuśca umieszczona nieco powyżej 1/2

¹⁸ Por. przypis 16.

Ryc. 1 a-b — Klimontów, gm. Klimontów, stan. 22
Abb. 1. a-b — Klimontów, Gem. Klimontów (Fundstelle 22)
Рис. 1. а-б — Климонтув, гм. Климонтув, пам. 22

wysokości, załom brzuśca zaokrąglony, szyjka gładka, z prostą krawędzią wylewu, brzusiec chropowaty, na przejściu szyjki w brzusiec podwójny rząd płytkich dołków palcowych, powierzchnia zewnętrzna barwy jasnobrunatnej, wewnętrzna barwy brunatnoszarej, glina z domieszką średnio i gruboziarnistego tłucznia, wypał dobry;

chronologia, przynależność kulturowa — kultura pomorska; miejsce przechowywania — Liceum Ogólnokształcące w Klimontowie.

28. Fragment klosza (ryc. 1b)

miejsce znalezienia — Klimontów, gm. Klimontów, stan. 22¹⁹ (AZP 90-71/379);

¹⁹ Por. przypis 16.

wymiary — średnica wylewu — 322 mm, największa wydętość brzuśca — 352 mm;

opis — duży, zapewne dość smukły klosz bez wyodrębnionej szyjki, największa wydętość brzuśca umieszczona w ok. 3/4 wysokości naczynia, w całości chropowacony, krawędź wylewu ścięta prosto, powierzchnia zewnętrzna barwy jasnobrunatnej, wewnętrzna barwy brunatnoszarej, glina z domieszką średnio i gruboziarnistego tłucznia, wypał dość dobry;

chronologia, przynależność kulturowa — kultura pomorska;

miejsce przechowywania — Liceum Ogólnokształcące w Klimontowie.

29. Tłok pieczętny (ryc. 2)

miejsce znalezienia — Lisów, gm. Wojciechowice, stan. 22 (AZP 87-71/268);

surowiec — mosiądz;

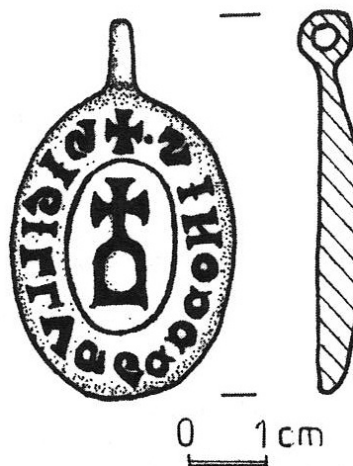
wymiary — średnice — 40 i 28 mm, grubość — 5,5 mm, średnica uszka — 7 mm;

opis — tłok pieczętny w formie owalnego medalika z uszkiem, jedna strona płaska, gładka, na stronie wypukłej wyryte schematyczne przedstawienie podkowy zwieńczonej krzyżem, w otoku ryty napis (odwrócony): + SIGILLVM GCDEONIS. — pieczęć Gedki²⁰;

chronologia, przynależność kulturowa — wczesne średniowiecze, I ćwierć XIII w.;

miejsce przechowywania — Muzeum Okręgowe w Sandomierzu.

²⁰ Szczegółowy opis pieczęci oraz analiza jej atrybucji i datowania zob.: B. Paszkiewicz, M. Florek 1997.

Ryc. 2. Lisów, gm. Wojciechowice, stan. 22 — mosiężny tłok pieczętny

Abb. 2. Messingstempel von Lisów (Fundstelle 22)

Рис. 2. Лисув, гм. Войцеховицы, пам. 22 — медная печать

WYKAZ CYTOWANEJ LITERATURY

Bargiel B., Florek M.

1990 *Materiały archeologiczne z Zawichostu i Dwikóz, woj. tarnobrzесьkie*, [w:] Sprawozdania z badań terenowych Katedry Archeologii UMCS w 1990 r., Lublin, s. 70–73.

Bargiel B., Libera J.

1990 *Dwie kolekcje zabytków archeologicznych z okolic Beszowej i Turobina*, [w:] Lubelskie Materiały Archeologiczne, t. III, s. 113–150.

Florek M.

1992 *Wczesnośredniowieczny grot oszczepu z Rudnika-Dolin*, „MSROA 1985–1990”, s. 249–250.

1993 *Zabytki kamienne i krzemienne ze zbiorów tarnobrzесьkiego oddziału PTAiN*, „MSROA 1991–92”, 1993, s. 31–36.

1995 *Kolekcja zabytków archeologicznych z okolic Wojciechowic, gm. loco, woj. tarnobrzесьkie*, „MSROA”, t. 16, s. 13–22.

Kowalski K.

1975 *Wyniki badań archeologicznych w dorzeczu Obrączówki*, „Mat. Star. i Wcz.”, t. 3, s. 471–500.

Libera J.

1990 *Neolityczne i wczesnobrązowe zabytki z okolic Krzemienia, woj. tarnobrzесьkie*, [w:] Sprawozdania z badań terenowych Katedry Archeologii UMCS w 1990 r., Lublin, s. 66–69.

1994a *Nowe znaleziska kultury amfor kulistych pod Zawichostem*, „MSROA 1993”, s. 301–302.

1994b *Luźne znaleziska toporków kamiennych z Zabrznia gm. Grębów (Równina Tarnobrzесьka)*, „MSROA 1993”, s. 303–306.

Paszkiewicz B., Florek M.

1997 *Pieczęć Gedka i herb Bienia z Łososiny*, [w:] *Venerabiles, Nobiles et Honesti. Studia z dziejów społeczeństwa Polski średniowiecznej. Prace ofiarowane Profesorowi Januszowi Bieniakowi w siedemdziesiątą rocznicę urodzin i czterdziestopięciolecie pracy naukowej*, Toruń, s. 351–368.

Neue Materialien aus der Umgebung von Tarnobrzeg

Zusammenfassung

In vorliegendem Beitrag wird ein weiterer Teil der Zufalls- und Einzelfunde aus der Umgebung von Tarnobrzeg (vor allem Gem. Opatów u. Klimontów) dargestellt. Die Funde sind chronologisch weit differenziert. Das Neolithikum ist durch Silexbeile und Silexmeißel von Malice Kościelne (Trichterbecherkultur), Opatów und aus der Umgebung von Nikisiałka Mała (Kugelamphoren Kultur), durch Nucleus aus der Umgebung von Klimontów (linienbandkeramische Kultur), Steinaxte aus der Umgebung von Nikisiałka (linienbandkeramische Kultur), Koprzywnica und Trębanów (Schnurkeramische Kultur), Keramikfragment von Lisów (li-

nienbandkeramische Kultur) und Spinnwirteln aus der Umgebung von Nikisiałka und Trębanów repräsentiert. Zur bronzezeitlichen Fundstoff gehört ein bronzenener Armring von Jasice und einige Scherben von Trębanów (Tarnobrzeg-Gruppe der Lausitz-Kultur). Aus den Fundstellen der Pomerschen Kultur in Krzczonowice, Lisów und Klimontów stammen die zahlreichen Gefässe. Dagegen sind die Materialien der der Przeworsk-Kultur nur spärlich vertreten: nur ein Gefäß von Klimontów. In das Frühmittelalter (8. – 10. Jh.) sind die Scherben von Lisów zu datieren. Dem 13. Jh. gehört ein Messingstempel von Lisów an.

Марэк Фльорэк

Новые материалы случайных открытий и т.н. единичные находки на территории тарнобжегского воеводства

Резюме

Статья представляет очередную серию материалов, приходящих из случайных открытий на территории тарнобжегского воеводства, в основном, с гмины Опатув и Климонтув. Находки относятся к разным хронологическим периодам — от раннего неолита до средневековья. Неолит представлен находками кремневых топориков и долот из Малиц Косцьельных (культура воронковидных сосудов), Опатова и околиц Никисьялки Малэй (культура шаровидных амфор), нуклеусом для ножевидных пластин из околиц Климонтова (цикл линейно-ленточных культур), каменным топориком из околиц Никисьялки (цикл линейно-ленточных культур), Копживницы и Трэмбанова

(культура линейно-ленточной керамики) и глиняными пряслицами с околиц Никисьялки и Трэмбанова. С эпохи бронзы происходят бронзовый наплечник со спиральными щитками из Ясиц и фрагмент керамики из Трэмбанова (тарнобжегская группа лужицкой культуры). Поморская культура представлена сосудами (приставки и клёши), происходящими из уничтоженных погребений, открытых в Кжчоновицах, Лисове и Климонтове, а пшеворская культура — одним сосудом из Климонтова. С раннего средневековья (VIII–X) происходят фрагменты сосудов, обнаруженные в Лисове и выявленная в этой же местности уникальная медная печать I четверти XIII в.